

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 2018 r.

w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych

Na podstawie art. 42 ust. 7b ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, przez:

- 1) nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych;
- 2) nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach.

2. Przepisy rozporządzenia nie dotyczą nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, zatrudnionych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

§ 2. Nauczyciele, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1, w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, realizują zadania związane z:

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 2315).

- 1) prowadzeniem badań diagnostycznych dzieci i młodzieży oraz podejmowaniem wobec nich innych działań diagnostycznych, w tym badań przesiewowych i obserwacji funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku wychowania i nauczania;
- 2) udzielaniem dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o której mowa w przepisach w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych;
- 3) prowadzeniem działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym działań mających na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem przez uczniów i wychowanków środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783, 1458 i 2439 oraz z 2018 r. poz. 650);
- 4) prowadzeniem z uczniami, wychowankami, rodzicami i nauczycielami działań z zakresu edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, o których mowa w przepisach w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych;
- 5) dokonywaniem wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996), oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, 2203 i 2361);
- 6) prowadzeniem zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe;
- 7) udzielaniem nauczycielom pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, o której mowa w przepisach w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych;
- 8) prowadzeniem zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 oraz z 2018 r. poz. 138, 2245 i 2439).

§ 3. Nauczyciele, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 2, z wyjątkiem nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych, w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, realizują zadania związane z:

- 1) prowadzeniem badań i działań diagnostycznych dzieci i młodzieży oraz podejmowaniem wobec nich innych działań diagnostycznych, w tym badań przesiewowych, diagnozowaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży w celu określenia ich mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających im funkcjonowanie i uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 2) prowadzeniem zajęć i działań z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe;
- 3) udzielaniem uczniom, wychowankom, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 4) dokonywaniem wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 5) prowadzeniem działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym działań mających na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem przez uczniów i wychowanków środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;

- 6) prowadzeniem zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe;
- 7) prowadzeniem zajęć z wychowankami, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 123 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 71b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – w przypadku nauczycieli zatrudnionych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach wychowawczych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych;
- 8) prowadzeniem zajęć oraz specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 128 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 71c ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2018 r.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Za zgodność pod względem
prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym

Andrzej Barański

Zastępca Dyrektora

/ – podpisany cyfrowo/

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 42 ust. 7b ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967), wprowadzonego na mocy art. 76 pkt 22 lit. e ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. poz. 2203). Zgodnie z art. 147 pkt 3 ww. ustawy o finansowaniu zadań oświatowych upoważnienie wejdzie w życie z dniem 1 września 2018 r.

Zgodnie z upoważnieniem, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1 ustawy – Karta Nauczyciela, przez nauczycieli, o których mowa w art. 42 ust. 3 w tabeli w lp. 11 i art. 42 ust. 7 pkt 3 lit. b tej ustawy.

Rozporządzenie nie dotyczy nauczycieli zatrudnionych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich. W stosunku do tych nauczycieli, zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 42 ust. 7b ustawy – Karta Nauczyciela, wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz określa Minister Sprawiedliwości.

W projekcie określono wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli:

- 1) poradni psychologiczno-pedagogicznych, dla których tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, został określony w art. 42 ust. 3 w tabeli w lp. 11 ustawy – Karta Nauczyciela;
- 2) pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach, dla których tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, jest ustalany na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 lit. b ustawy – Karta Nauczyciela.

W obecnym stanie prawnym brak jest regulacji określającej, jakie zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, są realizowane w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach. Określenie wykazu ww. zajęć wychodzi naprzeciw postulatowi zgłaszanemu przez dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek działających w systemie oświaty, organy prowadzące oraz samych nauczycieli. Wskazanie zadań realizowanych w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć zagwarantuje, że we wszystkich przedszkolach, szkołach i placówkach

w ramach tych godzin tzw. nauczyciele-specjaliści będą prowadzili tego samego rodzaju zajęcia.

Projektowane regulacje uwzględniają zadania realizowane w ramach zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez wskazaną wyżej grupę nauczycieli wynikające z przepisów rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej:

- 1) z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. poz. 199, z późn. zm.);
- 2) z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532, z późn. zm.);
- 3) z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591);
- 4) z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 5) z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1578);
- 6) z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. poz. 1872, z późn. zm.);
- 7) z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. poz. 1606);
- 8) z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. poz. 1249, z późn. zm.);
- 9) z dnia 23 kwietnia 2013 r. sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (Dz. U. poz. 529);
- 10) z dnia 8 marca 2013 r. w sprawie organizacji kształcenia oraz warunków i form realizowania specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych

w przedszkolach i szkołach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej (Dz.U. poz. 380);

11) z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji kształcenia oraz warunków i form realizowania specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych w przedszkolach i szkołach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej (Dz.U. poz. 1654).

Jednoznaczne określenie, jakie zadania są realizowane w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez ww. grupę nauczycieli ma istotny wpływ na zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do wysokiej jakości pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która jest udzielana w jednostkach systemu oświaty.

Pomoc i wspieranie ucznia jest integralną częścią systemu oświaty. Dziecko ma prawo oczekiwać, aby przedszkole, szkoła, placówka, do której zostało przyjęte, uwzględniała jego indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne. W systemie oświaty zapewnienie dostępu do pomocy psychologiczno-pedagogicznej ma charakter powszechny, a korzystanie z niej jest dobrowolne i nieodpłatne. Owa powszechność przekłada się wprost na zadania przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty, w tym poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Wszystkie jednostki systemu oświaty są obowiązane do organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży, nauczycieli i rodziców. Przedszkola, szkoły i placówki udzielają tej pomocy w oparciu o zasoby swoje oraz najbliższego środowiska. Istotną rolę w tym zakresie pełnią poradnie psychologiczno-pedagogiczne, będące placówkami wyspecjalizowanymi w zakresie diagnozy indywidualnych potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, zapewniania im bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w szczególności oddziaływań terapeutycznych) oraz wskazywania kierunków, form i zakresu wspierania dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne zapewniają również pomoc rodzicom i nauczycielom oraz wspomagają przedszkola, szkoły i placówki funkcjonujące w rejonie ich działania. Sieć publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych pokrywa cały obszar kraju. Każda jednostka systemu oświaty ma swoją poradnię rejonową, natomiast dzieci w wieku od urodzenia do rozpoczęcia edukacji w przedszkolu są objęte rejonem działania poradni ze względu na miejsce zamieszkania.

Ogromny postęp technologiczny i rozwój cywilizacyjny ostatnich dekad, zmiana stylu życia i pracy oraz narastające problemy w budowaniu stabilnych i bezpiecznych więzi rodzinnych powodują, że wspieranie dziecka, jego rodziców oraz nauczycieli i wychowawców, którzy towarzyszą mu w rozwoju, nabiera szczególnego znaczenia. Dane zbierane przez System Informacji Oświatowej wskazują od 2011 r. tendencję wzrostową liczby uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Opublikowane przez GUS w Krakowie w 2011 r. studium statystyczne pt. „Zdrowie dzieci

i młodzieży w Polsce w 2009 roku”¹ potwierdza, iż widoczna jest tendencja wzrostowa występowania chorób i zaburzeń psychicznych wśród dzieci i młodzieży. Współczesne dziecko, uczeń, nastolatek powinni być w związku z tym otaczani szczególnie troskliwą opieką i efektywnym wsparciem ze strony dorosłych.

Liczba dzieci i młodzieży obejmowanych w systemie oświaty pomocą psychologiczno-pedagogiczną rokrocznie rośnie. W 2012 r. różnymi formami tej pomocy objętych było 25% wszystkich uczniów, w 2013 r. – 27% uczniów, a w ostatnich trzech latach (2014–2017) – pomocą objęto ok. 30% uczniów.

W porównaniu do lat ubiegłych systematycznie wzrasta również liczba uczniów objętych kształceniem specjalnym. W roku szkolnym 2012/2013 – 14 020 dzieci przedszkolnych wymagało specjalnej organizacji nauki i metod pracy, natomiast w roku szkolnym 2017/2018 ich liczba osiągnęła 31 708 dzieci. Podobna sytuacja dotyczy uczniów szkół podstawowych, gdzie z poziomu 59 109 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w roku 2012/2013, liczba uczniów objętych kształceniem specjalnym w roku 2017/2018 wzrosła do 147 344 osób. Ogólna liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, w systemie oświaty rośnie.

Sygnaly te świadczą o ogromnej potrzebie wsparcia i narastających trudnościach z funkcjonowaniem dydaktycznym, emocjonalnym i społecznym dzieci i młodzieży. Niezwykle ważne jest zatem organizowanie pomocy na najwyższym możliwym poziomie efektywności oraz oferowanie usług o wysokiej jakości, niezależnie od miejsca zamieszkania dziecka czy poziomu edukacyjnego, jak najwcześniej i jak najbliżej środowiska wychowania i nauczania.

Rolą systemu oświaty jest wspieranie dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością, niedostosowane społecznie, odmienne kulturowo, z zaburzeniami lub odchyleniami rozwojowymi, w taki sposób, aby dziecko to miało możliwość w pełni wykorzystać swój potencjał rozwojowy oraz z sukcesem zakończyć edukację i znaleźć miejsce na rynku pracy.

Istotna w tym procesie jest rola nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach, w tym w poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Jak pokazują wyniki kontroli pn. „Przeciwdziałanie zaburzeniom psychicznym u dzieci i młodzieży”², przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w roku 2016, dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej w jednostkach systemu oświaty jest często niewystarczający do potrzeb uczniów. Zdaniem NIK, jednym z czynników minimalizujących niepożądane zachowania powinno być zwiększenie zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym łatwiejszy dostęp do specjalistów. Zarówno

¹ <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie/zdrowie/zdrowie-dzieci-i-mlodziezy-w-polsce-w-2009-r-8,1.html>

² <https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/16/026/>

średnia liczba uczniów przypadająca na 1 etat pedagoga i 1 etat psychologa w szkołach, jak i wymiar godzin zatrudnionych na etatach specjalistów (pedagogów i psychologów) był bardzo zróżnicowany na terenie kraju. Jak zaobserwował NIK, niektórzy psychologowie i pedagodzy pracowali 18 godzin tygodniowo, ale byli i tacy, którzy spędzali w szkole w tygodniu 40 godzin. Najczęściej jednak czas pracy pedagoga i psychologa wynosił 20 godzin. NIK wskazuje również, że pomoc udzielana w poradniach psychologiczno-pedagogicznych również nie była w pełni dostępna. Czas oczekiwania na wizytę w poradni wynosił ok. miesiąca (wyjątek stanowiły sytuacje wymagające interwencji kryzysowej). Na często utrudniony dostęp do poradni psychologiczno-pedagogicznych zwracają uwagę również rodzice dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Jedną z przyczyn wpływających na utrudniony dostęp do poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach był brak jednoznacznego określenia w przepisach, jakie zadania statutowe szkoły lub placówki są realizowane przez nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz. Prowadziło to do znaczących różnic pomiędzy poszczególnymi przedszkolami, szkołami, placówkami, w tym poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w zakresie zadań tzw. nauczycieli specjalistów i nauczycieli poradni, jakie realizowane były w ramach ww. tygodniowego wymiaru zajęć. Na trudności w tym zakresie zwracali uwagę dyrektorzy publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych w kierowanych do Ministerstwa Edukacji Narodowej pytaniach dotyczących zadań, jakie powinny być realizowane w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych.

W konsekwencji powodowało to nierówny dostęp dzieci i młodzieży, ich rodziców i nauczycieli, do usług poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz do pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej w przedszkolach, szkołach i placówkach. przez tzw. nauczycieli-specjalistów.

W świetle przepisów art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela, zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej niewymienione w projekcie rozporządzenia powinny być realizowane w ramach „innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych przedszkola/szkoły/poradni, w tym zajęć opiekuńczych i wychowawczych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów”. Powyższe zadania realizowane są przez nauczycieli w ramach czasu pracy, o którym mowa w art. 42 ust. 1 ww. ustawy, tj. w wymiarze do 40 godzin na tydzień.

Biorąc pod uwagę regulacje zawarte w art. 42 ustawy – Karta Nauczyciela, czas pracy nauczyciela poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz nauczyciela: pedagoga, psychologa, logopedy, terapeuty pedagogicznego i doradcy zawodowego realizującego w przedszkolu szkole lub placówce zadania z zakresu pomocy

psychologiczno-pedagogicznej, nie może ograniczać się wyłącznie do godzin w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Tymczasem w praktyce zdarzały się sytuacje, gdy w ramach godzin, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1 ustawy – Karta Nauczyciela, wykonywana była większość lub wszystkie zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych przedszkola/szkoły/placówki. Wskazuje na to analiza danych zgromadzonych w Systemie Informacji Oświatowej, z której wynika, że ok. 18% nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych i nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych, zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach, ma dodatkowe zatrudnienie. W przypadku nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych wskaźnik ten jest wyższy i wynosi 23% (wg SIO, stan na 30 września 2016 r.).

1. Nauczyciele poradni psychologiczno-pedagogicznych (§ 2 projektu)

W § 2 wskazano, że w ramach zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, nauczyciele poradni psychologiczno-pedagogicznych, realizują badania i działania diagnostyczne dzieci i młodzieży, udzielają bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom, prowadzą działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, a także działania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, uczestniczą w dokonywaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym, udzielają nauczycielom pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, a także – w przypadku tych poradni, w których utworzono zespoły wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci – prowadzą zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci. Nauczyciele w poradniach psychologiczno-pedagogicznych prowadzą również zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze.

Jak wynika z ankiety, jak i konsultacji prowadzonych w ramach spotkań informacyjno-konsultacyjnych oraz podczas ogólnopolskiej debaty dotyczącej poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, przeprowadzonej w ramach realizacji przez Ośrodek Rozwoju Edukacji projektu pozakonkursowego pn. *Opracowanie instrumentów do prowadzenia diagnozy psychologiczno-pedagogicznej*³, spośród sposobów realizacji zadań statutowych poradni na pierwszy plan wysuwa się diagnostyka uczniów oparta o badanie testowe oraz wydawanie pisemnych opinii i orzeczeń zawierających zalecenia do pracy w szkole. W większości przypadków, gdy na poziomie szkoły pojawia się problem, rodzice ucznia są kierowani do poradni, gdzie specjaliści wykonują pomiary testami psychologicznymi, pedagogicznymi czy logopedycznymi. Kontekst szkolny diagnozowanego problemu (radzenie sobie przez

³ Projekt realizowany w ramach Osi Priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działanie: 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER), współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

uczniów w grupie, funkcjonowanie emocjonalno-społeczne, ograniczenia i mocne strony widoczne na tle klasy) pojawia się w procesie diagnostycznym jako pisemna opinia ze szkoły i zawiera tylko te informacje, które wychowawca uznał za kluczowe. Następnie, w efekcie diagnozy i na wniosek rodziców ucznia, wydawana jest opinia lub orzeczenie, na podstawie których dostosowywany jest do potrzeb ucznia proces kształcenia oraz udzielane wsparcie. W polskim systemie oświaty funkcjonuje za dużo pisemnych diagnoz i zaleceń, za mało jest natomiast praktycznych sposobów poszukiwania rozwiązań w przedszkolu, szkole czy placówce. Szansą na zmianę tego stanu rzeczy jest włączenie w proces oceny funkcjonowania nauczycieli, rodziców, terapeutów i pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, co stworzy warunki do innego, holistycznego spojrzenia na dzieci i młodzież. W przepisach przewidziano, że badania i działania diagnostyczne, w tym prowadzone na terenie jednostki systemu oświaty, do której uczęszcza uczeń, będą realizowane w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Zadania związane z przygotowaniem się do badań oraz opracowanie opinii czy orzeczenia będą natomiast realizowane poza ww. wymiarem.

2. Nauczyciele: pedagodzy, psychologodzy, logopedzi, terapeuci pedagogiczni i doradcy zawodowi, zatrudnieni w przedszkolach, szkołach i placówkach, z wyjątkiem nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych (§ 3 projektu)

W projektowanym rozporządzeniu wskazano, że w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, nauczyciele zatrudnieni w przedszkolu, szkole lub placówce na stanowisku: pedagoga, psychologa, logopedy, terapeuty pedagogicznego i doradcy zawodowego, prowadzą badania i działania diagnostyczne w stosunku do dzieci i młodzieży, udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb, uczestniczą w dokonywaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym oraz prowadzą działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży (§ 3 pkt 1, 3–5).

Wśród zajęć realizowanych w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin wskazano również zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci. Zajęcia te realizują nauczyciele wchodzący w skład zespołów wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci zorganizowanych w przedszkolach i szkołach podstawowych, w tym specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych oraz ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych, jeśli w danej jednostce systemu oświaty taki zespół został utworzony (§ 3 pkt 6).

W ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin ww. nauczycieli uwzględniono również realizację zajęć i specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych realizowanych w przedszkolach i szkołach specjalnych

zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej (§ 3 pkt 8).

W przypadku nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych, zatrudnionych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach wychowawczych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych wskazano ponadto, że w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych prowadzą oni także zajęcia z wychowankami, które są zapewniane przez ww. ośrodki (§ 3 pkt 7).

W ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin przewiduje się również obowiązek realizowania zajęć i działań z zakresu doradztwa zawodowego określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996), które wejdą w życie z dniem 1 września 2018 r. (obecnie projekt ww. rozporządzenia jest w trakcie konsultacji publicznych).

Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 września 2018 r., tj. z dniem wejścia w życie upoważnienia zawartego w art. 42 ust. 7b ustawy – Karta Nauczyciela, zgodnie z art. 147 pkt 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.